ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1953

Vyhlásené: 31.12.1953 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

105.

Zákon

zo dňa 22. decembra 1953

o miestnom priemysle a komunálnom hospodárstve.

Národné shromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

Časť I.
Úvodné ustanovenie.

§ 1.

V podnikoch a organizáciách miestneho priemyslu a komunálneho hospodárstva organizuje štát výrobu a služby miestneho významu. Aby bola zaručená široká účasť pracujúcich pri využívaní a rozvoji miestnych materiálových zdrojov a zdrojov pracovných síl a rozvíjaná tvorivá práca všetkých pracovníkov, sveruje sa budovanie a vedenie týchto podnikov a organizácií predovšetkým národným výborom. Národné výbory starajú sa o to, aby tieto podniky a organizácie riadne uspokojovaly potreby pracujúcich a aby svoju činnosť stále prehlbovaly a zlepšovaly.

Časť II.
Miestny priemysel.

§ 2.
Úlohy a organizačná forma.

(1) Miestny priemysel má najmä tieto úlohy:

vyrábať predmety a výrobky dennej a domácej potreby pre miestny trh, vyrábať jednoduchšie stroje a náradia, ako i vyrábať stavebné hmoty z miestnych surovín, a túto výrobu rozvíjať;

zabezpečovať remeselnú výrobu pre potreby priemyslu, dopravy a poľnohospodárstva;

vykonávať opravy a údržbu zariadení domácností a opravy spotrebného tovaru a iné;

vyrábať spotrebný tovar na zákazku.

Miestny priemysel prevádza túto činnosť predovšetkým z miestnych surovinových zdrojov a z odpadového materiálu národných podnikov, ako i z druhoradého materiálu a nových hmôt a vyhľadáva nové druhy surovín.

(2) Výroba v tomto odvetví sa organizuje vo forme podnikov miestneho priemyslu.

§ 3.
Zriaďovanie podnikov.

(1) Podnik miestneho priemyslu zriaďuje okresný (obvodný) národný výbor, poprípade miestny národný výbor mesta alebo obce mestského typu. Na zriadenie podniku je potrebný súhlas krajského národného výboru, ktorý v prípade, že ide o podnik miestneho národného výboru

(mestský podnik), obstará si aj stanovisko okresného národného výboru. So súhlasom Ministerstva miestneho hospodárstva môže aj krajský národný výbor zriadiť podnik miestneho priemyslu.

(2) Národný výbor, ktorý zriadil podnik miestneho priemyslu, je mu bezprostredne nadriadený ako jeho vedúci národný výbor a je zaň zodpovedný.

(3) Z dôležitých hospodárskych dôvodov môže aj Ministerstvo miestneho hospodárstva po dohode s Ministerstvom financií zriadiť podnik miestneho priemyslu; v takomto prípade podnik je mu bezprostredne podriadený.

(4) Podniky miestneho priemyslu sa zapisujú do podnikového registra.

Právne postavenie a majetok.

§ 4.

(1) Podnik miestneho priemyslu je právnickou osobou. Vlastníkom jeho majetku je štát a podniku je tento majetok sverený do správy. Vo veciach tohto majetku podnik vystupuje a koná vo vlastnom mene.

(2) Podnik nesmie scudziť svoje základné prostriedky. K základným prostriedkom podniku nemôžu tretie osoby nadobudnúť záložné alebo iné vecné práva. Výnimku zo zákazu scudzenia alebo zaťaženia môže povoliť Ministerstvo miestneho hospodárstva alebo národný výbor podľa jeho splnomocnenia. Úkon, ktorý je v rozpore s týmto zákonom, nemá právne účinky.

(3) Z majetku, ktorý má podnik miestneho priemyslu v správe, nemožno žiadať ani docieliť uspokojenie pohľadávok proti štátu. Štát neručí za záväzky podniku miestneho priemyslu.

(4) Pre záväzky podniku miestneho priemyslu možno sa uspokojiť iba z majetku svereného mu do správy, s výnimkou jeho základných prostriedkov.

§ 5.

Národný majetok sa začleňuje do podniku miestneho priemyslu opatrením vedúceho národného výboru alebo národného výboru vyššieho stupňa alebo Ministerstva miestneho hospodárstva. Pri začlenení tohto majetku sa prevedú na podnik aj záväzky k tomuto majetku patriace, pokiaľ o nich nebolo urobené iné opatrenie; prejdú naň dňom prevzatia majetku. Prechodom záväzkov sa ich doterajší dlžník oslobodzuje; privolenie veriteľa nie je potrebné.

§ 6.

(1) Záložné práva viaznúce na majetkových častiach, ktoré sú základnými prostriedkami podniku miestneho priemyslu, zanikajú bez náhrady dňom, keď taký majetok sa začlení do podniku alebo keď ho podnik iným spôsobom nadobudne. Knihovný súd ich vymaže na návrh podniku s odvolaním sa na toto ustanovenie. Záväzky, pre ktoré bolo záložné právo zriadené, zostávajú nedotknuté.

(2) Zánik záložných práv podľa odseku 1 nenastáva v prípadoch, keď vláda povolí výnimku na návrh ministra miestneho hospodárstva urobený po dohode s ministrom financií.

(3) O tom, za akých podmienok zanikajú iné vecné práva na majetkových častiach, ktoré sú základnými prostriedkami podniku, platia predpisy vládneho nariadenia č. 97/1952 Sb., o zániku vecných práv na niektorých častiach národného majetku.

§ 7.

(1) Vedúci národný výbor môže z podniku miestneho priemyslu so súhlasom krajského národného výboru vyňať majetok a urobiť o ňom opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti, najmä môže taký majetok začleniť do iného svojho podniku. Rovnakým spôsobom môže z podniku miestneho priemyslu vyňať záväzok a previesť ho na iný svoj podnik.

(2) Minister miestneho hospodárstva alebo podľa jeho splnomocnenia krajský národný výbor môže obdobne podľa odseku 1 vykonať prevod majetku alebo záväzku i medzi podnikmi patriacimi rôznym vedúcim národným výborom.

(3) Osobitné predpisy určia, kedy opatrenie podľa odsekov 1 a 2 môže sa nahradiť tým, že podnik miestneho priemyslu sa dohodne s iným subjektom štátneho socialistického sektora o prechode majetkových častí.

(4) Minister miestneho hospodárstva môže z podniku miestneho priemyslu vyňať majetok alebo záväzky a urobiť o nich opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti alebo ich po dohode s kompetentným ministrom previesť do jeho právomoci, aby o nich urobil opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti.

(5) Minister miestneho hospodárstva môže po dohode s ministrom financií previesť na podnik miestneho priemyslu zväzok patriaci k národnému majetku.

(6) Prechodom záväzkov podľa predchádzajúcich ustanovení sa ich doterajší dlžník oslobodzuje. Na taký prechod nie je potrebné privolenie veriteľa. O prechode záväzku na podnik miestneho priemyslu vydá potvrdenie vedúci národný výbor.

§ 8.
Technickopriemyslový a finančný plán.

(1) Podnik miestneho priemyslu sostavuje svoj technickopriemyslový a finančný plán, ktorý je súčasťou štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva a naväzuje na štátny rozpočet. Tento plán určuje a usmerňuje výrobnú a hospodársku činnosť podniku.

(2) Všetci pracujúci v podniku miestneho priemyslu sú povinní plniť úlohy, uložené plánom, čo najhospodárnejšie.

(3) Vedenie podniku je povinné zavádzať socialistické formy práce a posilňovať hmotný záujem zamestnancov na dosiahnutí priaznivých výsledkov v plnení plánovaných úloh.

§ 9.
Vedenie podniku.

(1) Na čele podniku miestneho priemyslu je riaditeľ, ktorý podnik vedie, zastupuje ho a koná v jeho mene. Je podriadený vedúcemu národnému výboru a zodpovedá mu za splnenie svojich povinností. Vymenúva a odvoláva ho rada vedúceho národného výboru.

(2) Na čele každej organizačnej jednotky podniku je zodpovedný vedúci, ktorý v rámci svojej právomoci rozhoduje samostatne.

(3) V podniku miestneho priemyslu zodpovedá každý osobne za splnenie svojich úloh.

§ 10.
Hospodárenie a financovanie.

(1) Podniky miestneho priemyslu hospodária podľa zásad chozrasčotu. Sú povinné sústavne znižovať vlastné náklady, odkrývať vnútorné rezervy a zvyšovať produktivitu práce.

(2) O financovaní podnikov miestneho priemyslu a o vzťahoch ich finančných plánov k rozpočtom národných výborov, poprípade k rozpočtu Ministerstva miestneho hospodárstva platia osobitné predpisy. Osobitné predpisy upravujú aj úverovanie podnikov miestneho priemyslu.

§ 11.
Zmeny v členení.

(1) Minister miestneho hospodárstva alebo podľa jeho splnomocnenia krajský národný výbor môže previesť podnik miestneho priemyslu z jedného vedúceho národného výboru na iný.

(2) Minister miestneho hospodárstva môže vyňať podnik miestneho priemyslu z organizácie podľa tohto zákona a urobiť o ňom opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti alebo ho odovzdať do pôsobnosti iného ministra po dohode s ním.

§ 12.
Zrušenie podniku.

(1) Vedúci národný výbor môže zrušiť podnik miestneho priemyslu. Pritom tiež určí, ako sa má naložiť s majetkom zrušeného podniku. K týmto opatreniam je potrebný súhlas krajského národného výboru.

(2) Po zrušení podniku miestneho priemyslu vymenuje vedúci národný výbor likvidátora. Vymenovaného likvidátora môže aj odvolať. Zrušenie podniku i vymenovanie a odvolanie likvidátora ohlási na zápis do podnikového registra. Likvidátor nebude vymenovaný, ak dôjde pri zrušení podniku k preneseniu všetkých jeho záväzkov na iný subjekt.

(3) Likvidátor smie speňažiť majetok zrušeného podniku len vtedy, pokiaľ o ňom nebolo inak ustanovené podľa odseku 1. Likvidačný prebytok odvedie vedúcemu národnému výboru.

(4) Po skončení likvidácie navrhne likvidátor výmaz podniku z podnikového registra. Knihy a spisy zrušeného podniku odovzdá vedúcemu národnému výboru, pokiaľ osobitné predpisy neustanovujú inak.

(5) O vymenúvaní a odvolaní likvidátora a o jeho zodpovednosti platia obdobne ustanovenia o riaditeľovi.

§ 13.
Vedenie podnikov miestneho priemyslu národnými výbormi vyššieho stupňa a Ministerstvom miestneho hospodárstva.

(1) Na vedení podnikov miestneho priemyslu sa zúčastňujú okrem vedúceho národného výboru aj národné výbory vyššieho stupňa a Ministerstvo miestneho hospodárstva.

(2) Ak nesplní príslušný národný výbor niektorú z úloh pri vedení podnikov miestneho priemyslu a ak vyžadujú také opatrenie záujmy plnenia štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva alebo iný dôležitý všeobecný záujem, urobí tak národný výbor vyššieho stupňa alebo Ministerstvo miestneho hospodárstva. Rovnako možno postupovať, ak to vyžadujú dôvody hospodárnosti alebo záujem na plynulej prevádzke podniku.

§ 14.
Štatút.

Ministerstvo miestneho hospodárstva vydá so súhlasom vlády štatút podnikov miestneho priemyslu, v ktorom určí bližšie predpisy o organizácii týchto podnikov, o ich právnych pomeroch a činnosti a o ich zamestnancoch. Štatút tiež upraví vedenie podnikov národnými výbormi (ich orgánmi) a Ministerstvom miestneho hospodárstva.

Časť III.
Komunálne hospodárstvo.

Oddiel 1.
Úlohy a organizačná forma.

§ 15.

(1) Úlohou komunálneho hospodárstva je najmä poskytovať služby a výkony na uspokojovanie životných a kultúrnych potrieb obyvateľstva („komunálne služby“) a ich sústavným rozširovaním a zlepšovaním prispievať k zvyšovaniu životnej úrovne pracujúcich.

(2) Komunálne hospodárstvo poskytuje služby a výkony v týchto skupinách odborov: bytové hospodárstvo, stavebníctvo, mestská doprava, zdravotno-technické a iné služby, energetika a vonkajšia úprava obcí.

(3) Poskytovanie služieb a výkonov v odvetví komunálneho hospodárstva sa organizuje vo forme:

a) podnikov komunálneho hospodárstva,

b) rozpočtových organizácií pre komunálne služby,

c) domových správ.

Oddiel 2.
Podniky komunálneho hospodárstva.

§ 16.
Zriaďovanie podnikov.

(1) Podnik komunálneho hospodárstva zriadi miestny národný výbor v meste alebo v obci mestského typu, poprípade okresný národný výbor. Na zriadenie podniku je potrebný súhlas krajského národného výboru, ktorý v prípade, že ide o podnik miestneho národného výboru (mestský podnik), zadováži si aj stanovisko okresného národného výboru.

(2) Národný výbor, ktorý zriadil podnik komunálneho hospodárstva, je mu bezprostredne nadriadený ako jeho vedúci národný výbor a je zaň zodpovedný.

(3) Podniky komunálneho hospodárstva sa zapisujú do podnikového registra.

§ 17.
Ďalšie ustanovenia.

(1) Podnik komunálneho hospodárstva sostavuje svoj technickohospodársky a finančný plán.

(2) O právnom postavení a majetku podnikov komunálneho hospodárstva, o ich technickohospodárskych a finančných plánoch, o vedení, hospodárení a financovaní, o zmenách v členení podnikov a ich zrušovaní a o vedení podnikov národnými výbormi vyššieho stupňa a

Ministerstvom miestneho hospodárstva platia obdobne ustanovenia pre podniky miestneho priemyslu (§§ 4 až 13).

(3) Ministerstvo miestneho hospodárstva vydá so súhlasom vlády štatút podnikov komunálneho hospodárstva, v ktorom určí bližšie predpisy o organizácii týchto podnikov, o ich právnych pomeroch a činnosti a o ich zamestnancoch. Štatút tiež upraví vedenie podnikov národnými výbormi (ich orgánmi) a Ministerstvom miestneho hospodárstva.

Oddiel 3.
Rozpočtové organizácie pre komunálne služby.

§ 18.

(1) V obciach, v ktorých nie sú podmienky pre zriadenie podniku komunálneho hospodárstva, najmä tam, kde by zriadenie samostatného podniku bolo nehospodárne alebo pre niektoré služby nevhodné, obstaráva komunálne služby miestny národný výbor, a to podľa okolností osobitnou rozpočtovou organizáciou.

(2) Ministerstvo miestneho hospodárstva upraví po dohode s Ministerstvom financií smernicami podrobnosti o rozpočtových organizáciách národných výborov pre komunálne služby.

Oddiel 4.
Bytové hospodárstvo.

§ 19.

Organizáciu bytového hospodárstva, počítajúc do toho domové správy, ustanovia osobitné predpisy.

Časť IV.
Spoločné a záverečné ustanovenia.

§ 20.
Organizácia zásobovania a odbytu.

Organizáciu zásobovania a odbytu miestneho priemyslu a komunálneho hospodárstva upraví minister miestneho hospodárstva po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Prechodné ustanovenia.

§ 21.

Kde sa v doterajších predpisoch hovorí o komunálnych podnikoch, rozumejú sa tým v budúcnosti podniku miestneho priemyslu a podniky komunálneho hospodárstva, pokiaľ z výslovného ustanovenia alebo z povahy veci vyplýva niečo iné.

§ 22.

(1) Národné výbory vykonajú v rámci tohto zákona a podľa bližších pokynov Ministerstva miestneho hospodárstva reorganizáciu doterajších komunálnych podnikov, a to jednak na podniky miestneho priemyslu, jednak na podniky komunálneho hospodárstva, poprípade na rozpočtové organizácie, alebo ich do novozriadených takých podnikov (organizácií) začlenia. Reorganizácia komunálnych podnikov bytových sa vykoná podľa osobitných predpisov.

(2) Ministerstvo miestneho hospodárstva vykoná podľa ustanovení tohto zákona reorganizáciu národných podnikov, ktoré sú mu priamo podriadené.

§ 23.

Právomoc určiť, pokiaľ ide o znárodnený majetok, prenechaný na začlenenie do podniku miestneho priemyslu alebo do podniku komunálneho hospodárstva, rozsah znárodnenia, môže minister miestneho hospodárstva preniesť na krajské národné výbory.

§ 24.

Opatrenia urobené vo shode s týmto zákonom pred jeho účinnosťou považujú sa za urobené podľa neho.

§ 25.
Zrušovacie ustanovenia.

(1) Zrušujú sa všetky ustanovenia, ktoré sú v rozpore s týmto zákonom; najmä sa zrušuje:

a) zákon č. 167/1950 Sb., o komunálnych podnikoch,

b) vládne nariadenie č. 35/1951 Sb., ktorým sa vyhlasuje štatút komunálnych podnikov.

(2) Dokiaľ sa nevykoná reorganizácia podľa § 22, možno primerane postupovať podľa doterajších predpisov.

§ 26.
Účinnosť.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1954; vykoná ho minister miestneho hospodárstva po dohode zo zúčastnenými členmi vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.